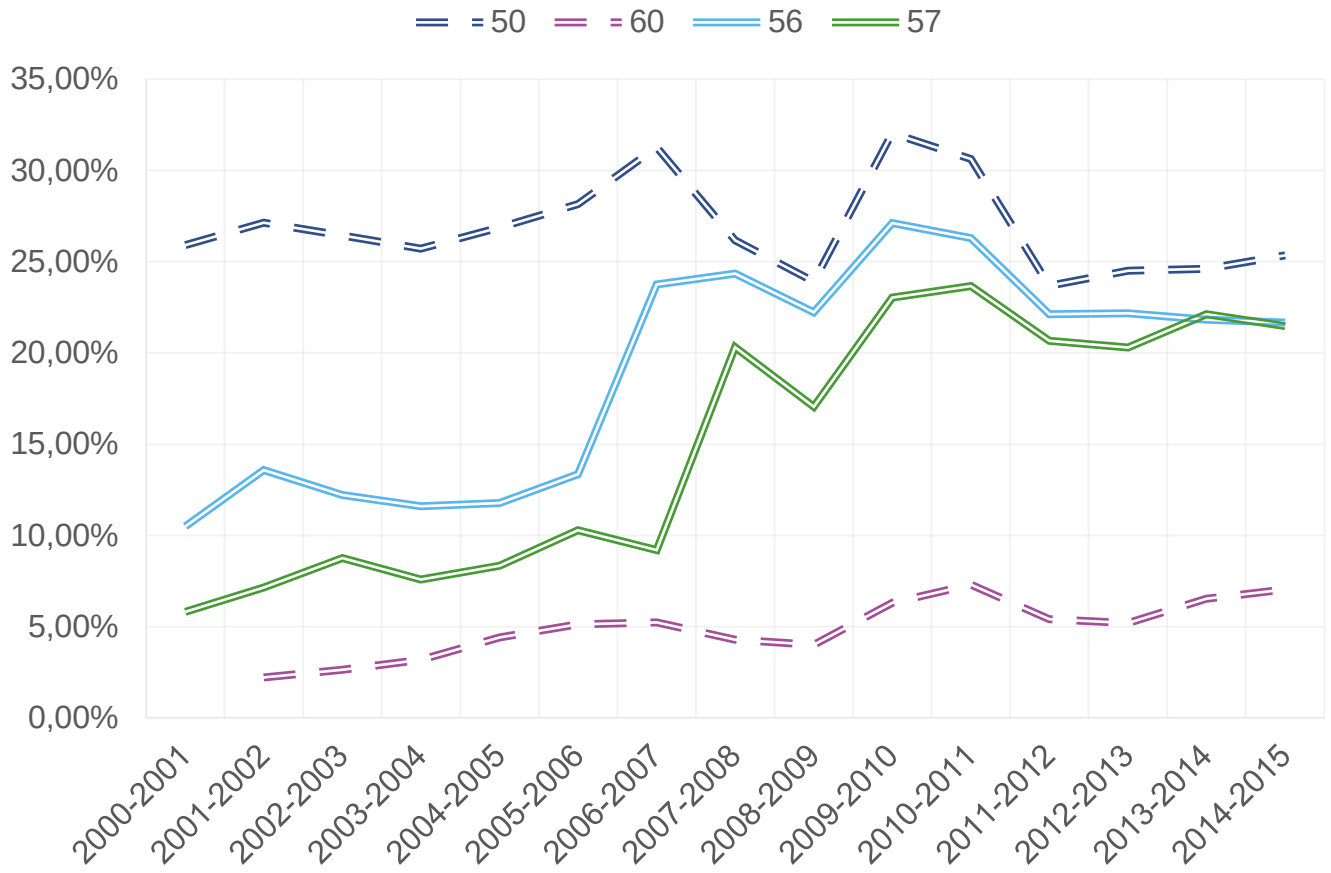
VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Työttömyysturvalain ikärajojen muutokset

19.11.2019 Jukka Mattila/VM/BO/RY
Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

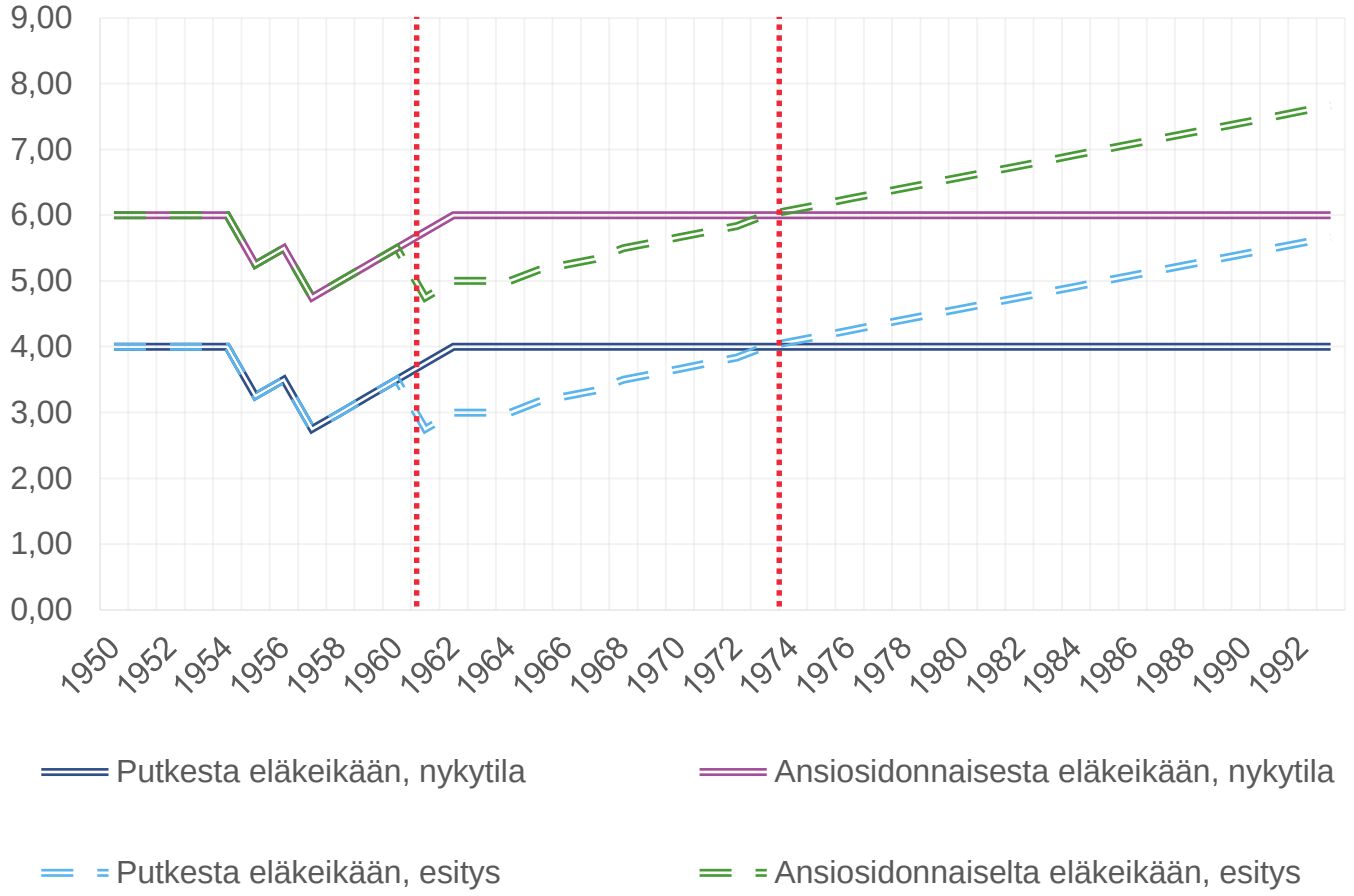
Miten järjestelmä vaikuttaa, uudelleentyöllistyminen

Työttömyysturvalain ikärajojen muutokset

1. Työttömyysturvan ***yleisen yläikärajan*** sitominen elinajanodotteeseen.
   - 2002/1290, 3. Luku, 1 §: ”Vuonna 1965 tai sen jälkeen syntyneelle työnhakijalle työttömyysetuus myönnetään enintään sen kalenterikuukauden loppuun, ***jona hän täyttää työntekijän eläkelain 11 §:ssä tarkoitetun vanhuuseläkeiän.***”
2. Lisäpäiväoikeuden ***alaikärajan*** korotus
   - 2002/1290, 6. Luku, 9 §: *”3) vuonna 1961 tai sen jälkeen ja jos hän on* ***täyttänyt 62 vuotta ennen enimmäisajan päättymistä****.”*
3. Lisäpäiväoikeuden ***yläikärajan*** sitominen elinajanodotteeseen.
   - 2002/1290, 6. Luku, 9 §: ”Palkansaajan peruspäivärahaa ja ansiopäivärahaa maksetaan 7 §:ssä säädetyn enimmäisajan estämättä sen kalenterikuukauden loppuun saakka, **jona työnhakija täyttää 3 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetyn työttömyysetuuden myöntämisen enimmäisiän**, jos hän on syntynyt:”

Kokonaisvaikutukset, graafinen esitys

Muutosten vaikutukset hallituksen esityksessä

1. Työttömyysturvaoikeuden yläikäraja

Ehdotus korottaa sitä ikärajaa, jolloin oikeus työttömyysetuuteen päättyy, voi myös vaikuttaa työttömyysturvan etuusmenoon. Jos vuodesta 2030 alkaen vanhuuseläkkeelle siirtymisen alin ikäraja elinaikaodotteen noususta johtuen nousee, vuodesta 2030 alkaen vuonna 1965 tai sen jälkeen syntyneitä koskevan työttömyysetuuden saannin yleisen ikärajan nostaminen tulee jossakin määrin lisäämään työttömyysetuusmenoa. Tämän menokasvun suuruutta ei tässä vaiheessa ole mahdollista arvioida, sillä se on riippuvainen yleisestä työllisyystilanteesta ja erityisesti ikääntyvien työllisyystilanteesta. Samalla ehdotetaan kuitenkin korotettavaksi työttömyys-

Muutosten vaikutukset hallituksen esityksessä

2. Lisäpäivien alaikäraja

Taulukko 1. Ikärajan noston vaikutus työttömyyteen ja työllisyyteen (Lähde: Eläketurvakeskus)

Työttömien määrä, tuhansia				
	2025	**2035**	**2045**	**2055**
Ei alaikärajan nostoa	280	277	278	273
Alaikärajan nosto	272	270	268	261
Noston vaikutus	-7	-7	-10	-12
Lisäpäiväläisten määrä, tuhansia				
	2025	**2035**	**2045**	**2055**
Ei alaikärajan nostoa	15	17	25	32
Alaikärajan nosto	7	9	14	19
Noston vaikutus	-8	-8	-11	-13
Työllisten määrä, tuhansia				
	2025	**2035**	**2045**	**2055**
Ei alaikärajan nostoa	2 389	2 370	2 353	2 292
Alaikärajan nosto	2 395	2 377	2 361	2 301
Noston vaikutus	6	7	8	9
Työllisen ajan odote, vuosia				
	2025	**2035**	**2045**	**2055**
Ei alaikärajan nostoa	34,7	34,5	34,7	35,1
Alaikärajan nosto	34,8	34,6	34,8	35,3
Noston vaikutus	0,09	0,11	0,12	0,13

Vaikutus työttömyyteen ja työllisyyteen[14]

Lisäpäivien ikärajan korottamista koskevan esityksen arvioidaan pidentävän työuria ja siten vähentävän työttömyyttä ja lisäävän työllisyyttä. Eläketurvakeskus on arvioinut pitkän aikavälin eläkemallia hyödyntäen, että lisäpäivien ikärajan nosto 61 ikävuodesta 62 ikävuoteen vuonna 1961 ja sen jälkeen syntyneillä vähentää työttömien lukumäärää 7 400 henkilöllä ja lisää työllisten määrää 6 000 henkilöllä vuoden 2025 loppuun mennessä[15]. Vuoden 2035 jälkeen vaikutus kääntyy kasvuun alimman vanhuuseläkeiän noustessa ja vuoteen 2055 mennessä vaikutus on työttömien määrään noin 12 000 henkilöä ja työllisten määrään noin 9 000 henkilöä[16].

Muutosten vaikutukset hallituksen esityksessä

3. Lisäpäivien yläikäraja

[13] Tomi Kyyrä, Hanna Pesola: Long-term effects of extended unemployment benefits for older workers, VATT Institute for Economic Research, VATT Working Papers 89/2017. Saatavilla: https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/148926/wp89.pdf.

[14] Työllisyysvaikutusarviot perustuvat Eläketurvakeskuksen muistioon "Työttömyysturvan lisäpäivien ikärahan nosto", Kaarlo Reipas 4.4.2019 ja sosiaali- ja terveysministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön, valtiovarainministeriön ja Eläketurvakeskuksen muistioon "Selvitys eläkeuudistuksessa sovittujen lisäpäiväoikeuteen ja ikääntyneiden aktivointiin tehtyjen muutosten vaikutuksista".

[15] Vuoden 2023 lopussa arvioitu vaikutus olisi 4000 henkilöä.

[16] Työllisyysvaikutuksia kuvaavissa taulukoissa on kuvattu lisäpäiväoikeuden alaikärajan noston vaikutus. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi myös työttömyysetuuden yläikärajaa ja sitä seuraavaa lisäpäiväoikeuden yläikärajaa siten, että ikäraja seuraisi alimman vanhuuseläkeiän kehitystä. Näillä muutoksilla saattaa olla lisäpäiväoikeuden alaikärajan nostoon nähden päinvastaisia työllisyysvaikutuksia. Nämä vaikutukset ilmenisivät vuodesta 2030 eteenpäin. On syytä huomioida, että laskelmien epävarmuus kasvaa mitä pidemmälle tulevaisuuteen laskelmat ulottuvat.

10

Lisäksi: laki työttömyysturvan rahoituksesta

- Eräitä muutoksia lakiin työttömyysturvan rahoituksesta

  - Työnantajan rahoitusvastuun päättymisikä nousee 63 vuodesta 64 vuoteen lisäpäiväoikeuden alaikärajan nousua vastaavasti

  - Työttömyysvakuutusmaksun enimmäisikä nousee 1965 ja sen jälkeen syntyneiltä, työttömyysturvaoikeuden enimmäisikää vastaavalla tavalla

Yhteenveto

I. Työttömyysturvan yleisen yläikärajan sitominen eläkeikään poistaa nykyjärjestelmässä olevan ”välitilan” työttömyysturvaoikeuden ja eläkeoikeuden väliltä **(heikentää julkista taloutta)**

II. Työttömyysturvaoikeuden lisäpäivien alaikärajan nosto **vahvistaa työllisyyttä (ja julkista taloutta)**

III. Työttömyysturvaoikeuden lisäpäivien yläikärajan sitominen **heikentää työllisyyttä (ja julkista taloutta)**

IV. Nettovaikutus: nykytilaan verrattuna putki lyhenee 1961-1972 syntyneillä, kasvaa 1974 ja sen jälkeen syntyneille

V. Nykytilaan verrattuna: 1974 syntyneiden eläkeikä tämän hetken arvion mukaan n. 66 vuotta. 1961 syntyneiden 64,75.

- **Kokonaisvaikutukset työllisyyteen pitkällä aikavälillä: työllisyys vahvistuu vuodesta 2020 vuoteen 2034 ja kääntyy sitten laskuun**
- **Kokonaisvaikutukset julkiseen talouteen pitkällä aikavälillä: ei arvioitu hallituksen esityksessä (???)**